

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: The Provincial
Cor. Fritchard Ave. and McG
Winnipeg, Man., Cana

Address:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

одить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

РІК X. Ч. 150 (1203). ЧЕТВЕР, 20. ГРУДНЯ 1928.

WINNIPEG, MAN.

THURSDAY, DECEMBER 20th, 1928. No. 150 (1203). VOL. X.

ВІЙНА МІЖ БОЛІВІЄЮ А ПАРАГВАЄМ У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ.

Болівія розпочала воєнні кроки проти Парагваю без формального виповідження війни. — Причиною конфлікту є те, що американські капіталісти хочуть захопити під свою контролю нафтові терени в районі Гран Чако.

Війна між Болівією а Парагваєм у Південній Америці існує без формального виповідження війни. Парагвайський уряд повідомив державний департамент Злучених Держав, що Болівія розпочала воєнні кроки проти Парагваю.

Болівійці завняли чотири парагвайські форти й кидали з аеропланів бомби на Багія Негра, порт над рікою Парагвай, близько бразильського кордону. Пізніше Парагвайці відібрали три форти. Кажуть, що в цих сутинках згинуло двоє болівійських офіцерів, багато болівійських жовінів і Індіанів та шістьох парагвайських жовінів. З інших жерел повідомляють, що було убито більше як 100 Парагвайців та 20 Болівійців.

Парагвайський представник у Вашингтоні заявив, що Болівія хоче війни ради територіального побільшення і що позичка Злучених Держав була взята в великій частині на закуплю зброї для цієї війни.

Обидві республіки, Болівія й Парагвай, зарядили мобілізацію й горячково приготувались до війни. В містах обох країн відбуваються патріотичні демонстрації і добровольці зголошуються до армії.

Про дісне положення в Гран Чако, спірній території між Болівією а Парагваєм, іза котрої розпочалася війна, не можна довідатися через подвійну цензуру, яка нависла над тою країною.

Територія Гран Чако є багата й нафту і це є причиною всього клопоту. Американські капіталісти, які контролюють

уряд Болівії, хочуть дістати цю нафту в свої руки. Тому вони натиснули на Болівію, щоб вона заняла Гран Чако. Без допомоги і приказу Вол стріту Болівія не зробить самостійно ні одного кроку. І теперішня заверуха в Південній Америці є в дійсності боротьбою американського імперіалізму за контролю світової нафти.

Саме тепер у Вашингтоні відбувається Пан-американська арбітраційна конференція, яка є цілком під впливом Злучених Держав. Голова конференції Келог, державний секретар Злучених Держав, вислав до Болівії і Парагваю догагання, щоб вони застановили воєнні кроки й віддали справу до вирішення пан-американській конференції. Уряд Парагваю відразу прийняв цю пропозицію, а пізніше прийняв її також болівійський уряд.

Також французький міністер закордонних справ Бріан, голова ради Ліги Націй, вислав каблеграми до Болівії і Парагваю, в яких підчеркнув, що сутинки між цими країнами є загрозою для мира. Він закликав уникати таких "інцидентів".

АСУНЦІОН, Парагвай, 18-го грудня. — Помимо прийняття Парагваєм пропозиції пан-американської конференції щодо посередництва в спорі з Болівією, воєнні приготування далі відбуваються по цілім Парагваю. Тисячі Парагвайців зголошуються до армії і багато з них вже вислали на північний кордон. Офіційно оповіщено, що зголосилося 50,000 добровольців і 30,000 з них вже прийнято до армії.

ЛИТВА ОБВИНУВАЄ ПОЛЬЩУ ЗА РОЗБИТТЯ ПЕРЕГОВОРІВ.

ЛЮГАНО, Швайцарія, 13-го грудня. — Преміер Вальдемарас заявив на засіданні ради Ліги Націй, що Польща заявила в тім, що переговори в Кенігсбергу розбилися. Обстоюючи права Литви на Вильно, Вальдемарас сказав, що Литва або буде мати в себе своє Вильно, або стратить усьо, що має, бо є свідомо того, що й останню територію може захопити Польща в такий спосіб, як Желіговський захопив Вильно.

Польський міністер Залеский складав усьо вину за польсько-литовський непорозуміння на Литву й говорив, що Польща не має жадного наміру далі поширювати свої території. Коли Польща й Литва досени не досягнуть порозуміння,

тоді Ліга Націй призначить експертів, щоб вирішити, котра з цих двох держав заявила.

ЛЮГАНО, 14. грудня. — На засіданні ради Ліги Націй Вальдемарас нарешті заявив, що Литва згодиться на посередництво між нею а Польщею з рамені спеціальної комісії Ліги Націй.

Щоб добути таку згоду зі сторони Вальдемараса, треба було багато працювати Бріанові та еспанському делегатові. Як лише вони заявили, що інтервенція зі сторони Ліги Націй буде мати виключно технічний характер і не буде мати нічого спільного з якимсь придушенням Литви або покаранням її, Вальдемарас згодився на таку комісію.

ДОСВІДИ РАДЯНСЬКИХ ПРОФЕСОРІВ.

ПАРИЖ, 14. грудня. — На 11. січня призначено тут виклад московських професорів Кулакова й Андреева про їх досвід над оживленням мертвих. Підчас своїх дослідів ім пошастило затримати кілька хвилини життя собаки, який відтято голову.

Учені бачать у цьому великий успіх і радять продовжувати досвід.

Після кількох годин праці йому пошастило оживити частину замерзлого органіа. Німецький учений Кольц, який бачив цей досвід, говорить, що навіть очі мертвого буди на мить ожили.

Учені бачать у цьому великий успіх і радять продовжувати досвід.

Запит до радянського уряду в справі погромів на Західній Україні

На 4-ій сесії ВУЦВК делегація Київщини запитує український радянський уряд, які він підприняє кроки для охорони українського населення під Польщею. — Окліки "Ганьба!" на адресу польського уряду перебивають промову делегата

ХАРКІВ, 30. листопада. — Після доклада тов. Буценка на четвертій сесії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету й вислухання багатьох привітів представників польської, німецької, російської й інших національностей на трибуну виходить член ВУЦВК тов. Ходієв (з Київщини), який зробив такий запит до уряду:

— Ризьким договором польський уряд зобов'язався забезпечити права Українців, живущих під Польщею. Між тим на днях наша країна з великим негодуванням довідалася про нецелюване порушення самої статті ризького договору. У Львові польські фашисти при поблажливості влади розгромили українські культурні установи. Академик Грушевський отримав з Львова лист від одного свого знайомого, який пише, що українські наукові організації цілком розгромлені (о кліки: "Ганьба!"). Вони перетіли більше, ніж в часі імперіалістичної війни (о кліки: "Ганьба!"). Я запитую уряд: які він підприняє кроки для

оборони явно порушених польським урядом зобов'язань ризького договору? (Грімкі оплески).

Відповідь уряду на декларацію київської делегації.

З відповіддю на інтерпеляцію київської делегації виступив від імені уряду тов. Петровський, який сказав:

— Товариші, я знаменито розумію ваші почування, бо такі-ж почування охопили цілу нашу країну, все наше трудове населення. Могучою хвилюю обурення покотилися по всій Україні протести проти останніх подій на Західній Україні, проти погрому українських культурних установ у Львові. Кожного дня президія ВУЦВК отримує сотки телеграм протесту і догагань реалів на львівські події. Кожного дня мені приходиться приймати делегації, що порушують перед українським урядом це питання.

Однак, товариші, якими би глибокими не були ваші почування обурення проти пригнічення українського народу на

Західній Україні, яким би глибоким не було ваше співчуття нашим пригніченим західно-українським братам, ми тим менше не можемо йти шляхами польського союму й декотрих польських державних діячів, які, порушуючи умови між нами а Польщею, стараються в парламенті і в своїх офіційних виступах публічно критикувати справу У.С.Р.Р. і цілого С.Р.С.Р.

Уряд У.С.Р.Р., як і уряд С.Р.С.Р., стоїть на позиціях збереження мира. А ці позиції перше всього передбачують виконання міжнародних зобов'язань. Тому я прошу, позвольте нам зняти це питання з обговорення цієї сесії і поставити його на обговорення в іншій порядку, передбаченим практикою міжнародних взаємин.

Однак ми не забуваємо, що сема точка ризького договору з Польщею забезпечує охорону вільного національно-культурного розвитку українського населення Польщі й Західної України. Тому ми уверені, що наші руковолячі органи зовнішніми зносинами зуміють підприняти відповідні кроки, якщо цей договір буде порушений. (Голоси з місць: "Так швидше дайте дипломатичною дорогою!")

ТРУДЯЦІ УКРАЇНИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ТЕРОРУ ШЛЯХТИ.

КИЇВ, 26. листопада. — З нагоди IV. сесії ВУЦВК до сесії надходять численні телеграми. У телеграмах, що надійшли з сіл Київщини, говориться:

"Ми просимо IV. сесію обговорити питання про становище наших братів — робітників та селян Західної України, які стогнуть у тяжкій неволі польських панів. Ми не можемо байдуже дивитися на нецелюване насильства та знущання з наших західно-українських братів. Ми гаряче протестуємо проти кровавого терору на українських землях. Хай на сесії ВУЦВК пролунає дужий і гнівний голос протесту 40 мільонів трудящих У.С.Р.Р. проти національного, економічного й культурного пригнічення 7 мільонів українських робітників та селян Західної України. Ми заявляємо сесії ВУЦВК, що селяни Київщини ніколи і ні перед ким не поступляться своїми здобутками. Хай пам'ятають наші вороги, які мріють про захоплення України, про відокремлення її від інших братніх республік, про те, що селяни України дійшли своєї національної незалежності, свого економічного й культурного розвитку в цілкомому звязку з іншими радянськими республіками. Ми не потребуємо тієї "свободи", яка тепер є в панській Польщі. Ми гаряче протестуємо проти зухвалих заяв зрадників, панів Левницького, Юзефського та інших, які зважуються говорити від імені українських трудящих мас, що ніколи ім цього права не давали і не дадуть".

В наслідках привітальних телеграммах робітників-металістів, залізничників й трамвайників заявляють:

"Четверта сесія ВУЦВК є безперечно історична, бо на ній стоїть питання про стан і життя національних меншостей на Україні. У той час, коли на кордоні з Україною в сусідніх з нами країнами не вщухає нещасливий білий терор та розгром народностей, які проживають на території цих країн, а також цілковите економічне й національне поневелення — у цей час уряд У.С.Р.Р. докладає всіх сил для подальшого екотичного і культурного розвитку національних меншостей. Ми заявляємо сесії ВУЦВК, що ми не похитнемося перед жадними трудящими. Тільки пролетарська революція зуміла створити єдину братню сімю національностей, які живуть у С.Р.С.Р. Наше довіра до радянської влади лишається непохитною. Ми твердо відемо далі шляхом, визначеним тов. Леніним. За переможний поступ соціалізму. Ми зміцнюватимемо С.Р.С.Р. За проводом компартії ми продовжуватимемо нашу велику справу".

З такими-ж телеграмами звернулись до сесії робітники Чехи, Польки й Фінки, що живуть у Києві.

ЗЛУЧЕНО ДВІ ЮНІ.

БРИСТОЛ, Англія, 17. грудня. — На робітничій конференції ухвалено тут вчора резолюцію за амальгамацією Транспорт Джанерал Воркерс Юніон з Воркерс Юніон.

ВАРШАВА, 18. грудня. — Чотири особи були вчора убиті а шість тяжко ранених, коли два тягарові потяги зударилися на лінії Калети — Підзамче. 44 вогили були розбиті.

УБИВ ПОМІЧНИКА НАЧАЛЬНИКА ПОЛІЦІ.

ЛАГОРЕ, Індія, 18. грудня. — Молодий Індієць застрелив тут вчора на смерть О. П. Сондерса, помічника начальника поліції, й одного індійського поліція. Убийник утік до близької вищої школи, яку негайно оточила поліція.

Уважають, що убийство є пімстою за смерть Лала Ладжпата Раї, націоналістичного провідника, який брав участь у демонстраціях проти британської комісії Саймона.

ЗНОВУ СМЕРТЬ ЗАЛІЗНИЧНОГО РОБІТНИКА.

Недавно повідомляли ми про смерть двох робітників на сіварській ярді у Вінніпегу, які були вбиті при праці, а вже маємо третій подібний нещасливий випадок. Цим разом тягаровий потяг убив 50-літнього брейжмена Доналда Гардісті, який залишив по собі жінку й родину. Ніхто не був свідком нещасливого випадку, який мав місце минулої неділі.

АРЕШТУВАННЯ І ТРУСИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Часописи приносять кожної днини безконечний реєстр арештувань і трусів на провінції. Поліція перешукує майже кожний визначний український дім та інституції, пошукуючи за слідами протидержавної роботи. Головно шукають за зброєю та за революційним органіа "Сурма". При тій нагоді діються неймовірні знущання та акти брутального поведення поліційних чинників. З цілого краю наспівують жалоби на це поведення поліції, але вони викликають лише усмішку в компетентній владі.

В останній хвилі наспіли відомості, що в деяких місцевостях Східної Галичини заведено стан облоги.

ПОСЛА АНРЕ МАРТІ ЗАСУДЖЕНО НА ЧОТИРИ РОКИ ВІЗНИЦІ.

Комуністичний провідник має також заплатити 3,000 франків кари за написання відкритого листа до Фоша. — Засуд а доказом воєнних приготувань проти Радянського Союзу. — На розправі викрито брехню Фоша.

ПАРИЖ, 15. грудня. — Анре Марті, комуністичний посол і провідник бунту моряків у французькій чорноморській флотії в 1919 році, зівстав засуджений вчора військовим трибуналом на чотири роки в'язниці й на заплата 3,000 франків кари за написання відкритого листа до маршала Фоша. Французький генеральний штаб був цілком дискредитований доказами оборони, предложенними на розправі.

В своїм відкритім листі до Фоша Марті заявив, що французька інтервенція проти Радянського Союзу в 1919 році скінчилася невдачею через бунт чорноморської флотії, а не через те, що нібито Фош отримав приказ не "винищувати більшовиків", як це він заявив в інтерв'ю з британською газетою "Рефері".

В тім самім листі Марті також заявив, що на випадок нападу французьких і британських імперіалістів на Радянський Союз, як закликав Фош у тім самім інтерв'ю, жовіри й моряки знову збунтуються й не допустять до ніякої спроби повалити Радянський Союз.

Уряд уважав лист "підбурюючий жовінів до непослуху" й покликав Марті на суд який місяць тому. В той час Фош і міністер війни Пенлеве заперечили, що відбулося інтерв'ю з британським репортером. Але коли Престон, редактор "Рефері", вислав до оборони

лист, в яким заявив, що інтерв'ю дійсно відбулося, французький воєний суд відложив розправу на місяць, сподіючися, що за той час йому вдасться сфабрикувати достаточо матеріялів, щоб запакувати комуністичного провідника до в'язниці.

Коли розправа розпочалася кілька днів тому, Престон явився на суд і зізнав, що в інтерв'ю між його репортером а Фошом останній зробив декларацію, приписувану йому в листі Марті, а далше Фош показав на мапах у присутності двох французьких офіцерів, де Радянський Союз може бути атакований злученими силами Британії й Франції.

Засуд Марті військовим трибуналом, помимо очевидної брехні: Фош і генеральний штаб, можна толкувати лише як старання заборонити антиімперіалістичну кампанію Комуністичної Партії Франції. Засуд можна далі брати як доказ, що французький уряд буде поборювати всяку спробу оборонити Радянський Союз перелазити атаком імперіалістів та що такі приготування дійсно відбуваються.

Комуністична Партія використовує всяку нагоду, щоб звернути на цю справу увагу робітників не лише у Франції, але й у цілім світі, та викрити воєнні приготування проти Радянського Союзу.

РУМУНСЬКА ГАЗЕТА ХОЧЕ СТАНУ ОБЛОГИ НА БУКОВИНІ.

Румунська газета "Універсул" помістила під повиною назвою статтю такого змісту:

"Одним із наслідків нашої політики супроти етнічних меншостей є становище соціалістів Українців на Буковині... На других зборах, що відбулися в Глібці в салі Польського Дому, накинупались Ізидор Лупулук, Іван Стасюк, редактор українського часопису "Боротьба", Лев Рупташ та кількох українських селян на державну організацію Румунії, Гандюк, колишній учитель, прочитав резолюцію, в якій жадають: Негайне знесення румунських шкіл у повітах, де є мішане населення, та заснування українських народніх шкіл з українською викладовою мо-

вою, а румунську мову хай викладають в тім самім відношенню, як це було під австрійським правлінням".

"Ось до чого дійшли ми, — кричить "Універсул", — з причини нестачі однолітньої та сильної політики в справі меншостей. Агітатори меншостей на Буковині думають, що прийшла догідна хвиля, щоб розвинути інтензивну пропаганду по містах та селлах проти вищих інтересів румунської держави, тільки тому, що немає ні цензури ні стану облоги".

Отже для Румунів жадання української школи серед українського населення є протидержавною пропагандою й тому давай завести знову стан облоги.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ ПОЛІТИЧНИМ ПРОЦЕСОМ НА ЗАХ. УКРАЇНІ.

Криваві листопадові випадки відбуються гомоном перед судовою салею у виді великого політичного процесу, котрий матиме місце аж весною. На лаві обвинувачених засядуть головно українські студенти, які будуть суджені за принадлежність до української військової організації. Головною особою обвинувачення буде полковник Сушко, який в часі польсько-радянської війни був командантом частини в 6-й

стрілецькій дивізії ген. Безручка і брав участь в боях спершу біля Замосця, а згодом в Галичній поліції, що був матиме право рукою Коновальця на його приказ приїхав з-за кордону, щоб стати на чолі повстанчо-терористичної акції. Крім нього відпоададуть ще інші бувші старшини української армії, а також деякі студенти. Всі обвинувачені призначені у в'язниці суду й проти них ведеться слідство.